

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดลองใช้โปรแกรมพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพในตำบลบางลูกเสือ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก และศึกษาผลลัพธ์ภายหลังการใช้โปรแกรม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น ที่คัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 90 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 45 คน จากกองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลบางลูกเสือ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก และกลุ่มควบคุม 45 คน จากกองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลโพธิ์แทน อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยโปรแกรมพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ ซึ่งใช้หลักการเพิ่มพลังอำนาจและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ใช้เวลาดำเนินกิจกรรมทั้งสิ้น 6 สัปดาห์ และเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบสอบถาม ซึ่งใช้สอบถามข้อมูลก่อนการทดลองและหลังการทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การทดสอบความแตกต่างแบบที (t-test) ผลการศึกษาพบว่า เมื่อสิ้นสุดการทดลอง กลุ่มทดลองมีความรู้และทัศนคติต่อการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) มีคะแนนความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความรู้และทัศนคติต่อการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) กลุ่มทดลองมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์ และจัดทำแผนงาน/โครงการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคและฟื้นฟูสุขภาพสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) มีคะแนนความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์ และการจัดทำแผนงาน/โครงการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคและฟื้นฟูสุขภาพ สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และความพึงพอใจต่อการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) มีคะแนนความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพสูงกว่ากลุ่มทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

จากผลการวิจัยในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ ควรให้กลุ่มเป้าหมายเป็นจุดศูนย์กลางของการเรียนรู้ มีการสื่อสารสองทางระหว่างผู้ให้และผู้รับความรู้ ผู้ให้ความรู้ควรมีทักษะที่ดีในการสื่อสาร สร้างแรงจูงใจ สามารถโน้มน้าวให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญ กล้าแสดงความคิดเห็น รวมทั้งควรทำให้กลุ่มยอมรับความแตกต่างทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็น เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้แสดงบทบาทของตนอย่างเต็มใจและตั้งใจ ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญต่อการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพที่มีประสิทธิภาพ